

6

Vragenuur: Vragen Jasper van Dijk

Vragen van het lid Jasper van Dijk aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over **het bericht "Roofbouw in de kassen"**.

De voorzitter:

Dan ga ik naar de laatste vraag en die is van de heer Jasper van Dijk namens de SP aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht "Roofbouw in de kassen". Ik heet natuurlijk de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van harte welkom.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Dank u, voorzitter. Tienduizenden arbeidsmigranten, met name Polen, werken in de kassen van het Westland. In de reportage "Roofbouw in de kassen" van De Telegraaf van afgelopen zaterdag lezen we over hun omstandigheden. Zeg maar gerust: het zijn negentiende-eeuwse toestanden. Lees bijvoorbeeld het verhaal van Bartek, die zijn pink verloor omdat hij met een onbeschermd snijmachine moest werken. Lees ook over de belabberde huisvesting. Zestien man verblijven in één woning, waarbij er sprake is van lekkage, van losse toiletpotten en van muizen en ratten. De thermostaat zit achter slot en grendel. Als je daaraan komt omdat het misschien koud is, krijg je een boete. Voor dit verblijf moet maar liefst €5.600 per maand worden betaald. Lees ook over de seksuele intimidatie. Er is sprake van een vleeskeuring. Oudere vrouwen kunnen terug naar Polen. Jonge vrouwen krijgen direct werk aangeboden, maar dan moeten ze wel netjes opgemaakt op het werk verschijnen. Wie klaagt, kan vertrekken. Uitzendbureaus zoeken bewust Polen uit die slecht Engels spreken, zodat zij misstanden niet kunnen melden. Een van die uitzendbureaus is Efficient at Work. Dat bureau heeft nota bene een keurmerk! Hoe is dat mogelijk, vraag je je af.

Uitbuiting van arbeidsmigranten speelt al jaren. Het is een walhalla voor werkgevers: goedkope arbeidskrachten die je eruit gooit als ze hun mond opendoen. Gevolg: oneerlijke concurrentie en verdringing. Die kennis is niet nieuw. Wél nieuw is deze minister. Wat gaat hij dus doen aan deze belabberde omstandigheden? Is hij het ermee eens dat de inspectie veel harder moet optreden tegen dit soort praktijken? Gaat hij ervoor zorgen dat de inspectie niet alleen op papier controleert? Wat gaat hij doen tegen dit soort foute uitzendbureaus? Is hij bereid om voor deze bureaus een vergunningstelsel in te voeren?

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Koolmees:

Dank u, mevrouw de voorzitter. Ook dank aan de heer Van Dijk voor deze zeer terechte vraag. Ik ben het zeer met de heer Van Dijk eens dat dit een schokkend artikel was, afgelopen zaterdag in De Telegraaf. Het ging inderdaad over veiligheid, over arbeidsomstandigheden, over de woonsi-

tuatie en over uitbuiting. Het is een terechte vraag van de heer Van Dijk.

Eerlijk loon en goede arbeidsomstandigheden zijn helaas nog geen vanzelfsprekendheid, blijkt maar weer uit dit artikel. Het kabinet zet in op gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde plaats en op betere handhaving van de afspraken door de Inspectie SZW. Afgelopen jaren is door mijn voorganger ingezet op het aanpakken van uitzendbureaus die arbeidsmigranten onder slechte arbeids- en leefomstandigheden tewerkstellen. Dit kabinet gaat daarmee door. Sterker nog, we hebben in het regeerakkoord 50 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de Inspectie SZW, met name als het gaat om handhaving van eerlijk werk. Al met ingang van de begroting voor 2018 wordt een bedrag van 13 miljoen beschikbaar gesteld om extra inspecteurs aan te stellen om juist op dit punt extra te gaan handhaven.

De laatste vraag van de heer Van Dijk in de eerste ronde ging over de uitzendbureaus en het vergunningstelsel. Daar is het kabinet geen voorstander van. We hebben nu een systeem van zelfregulering. Dat werkt in de praktijk zo dat veel malafide uitzendbureaus hun keurmerk verliezen. Los daarvan is de handhaving van de arbeidsomstandigheden, bijvoorbeeld handhaving van de Wet minimumloon, echt een taak van de Inspectie SZW. We hebben er dus extra geld voor uitgetrokken om de handhaving te verbeteren.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Laat ik positief beginnen; het is een nieuwe minister. Het is goed dat er extra geld komt voor de inspectie. We zullen goed in de gaten houden of de inspectie daadwerkelijk aan de slag gaat. Ik vraag de minister dan ook of de inspectie niet alleen op papier gaat controleren, maar ook daadwerkelijk op bezoek gaat bij de kassen en bij de belabberde huisvesting, waarop ik zojuist een toelichting gaf. Het is doodzonde dat de zelfregulering onder de uitzendbureaus blijft voortbestaan. Lees het artikel. Dan moet de minister toch erkennen dat de zelfregulering niet werkt. Het zijn middeleeuwse toestanden als een uitzendbureau een vleeskeuring organiseert en arbeidsmigranten niet aan de thermostaat laat zitten op straffe van een boete, ook als het koud is. Wat zijn nou de ambities van deze gloednieuwe minister? Zegt hij ook: wij gaan daar echt werk van maken? Ik vraag hem om iets preciezer toe te lichten wat hij gaat doen.

Minister Koolmees:

Dat wil ik graag. Dit valt overigens onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris. Zij zal bij de begrotingsbehandeling van SZW, waarschijnlijk rond 20 december, uit de doeken doen hoe het extra geld voor de Arbeidsinspectie de komende jaren daadwerkelijk besteed gaat worden en hoe dat wordt ingezet. We hebben al een bestaand Inspectie Control Framework, in goed Nederlands, waarin een aantal prioriteiten zijn vastgesteld voor de komende jaren. Ook zitten daar een aantal prioritaire gebieden in, zoals de uitzendbureaus, de land- en tuinbouw en de bouwsector. Daarnaast zit daar de aanpak van schijnconstructies in. Dat is lopend beleid, waar dit kabinet mee verdergaat. De staatssecretaris zal rond de begrotingsbehandeling uit de doeken gaan hoe het extra geld, die extra 50 miljoen, voor de Arbeidsinspectie de komende jaren zal worden besteed.

De tweede vraag van de heer Van Dijk ging over de handhaving. Als het gaat over huisvesting en over hoe mensen wonen, heeft de gemeente Westland, ook naar aanleiding van het artikel in De Telegraaf, contact gezocht met SZW. De gemeente gaat kijken wat er in de praktijk gebeurt en gaat de vinger aan de pols houden als het gaat om de huisvesting en het uitzendbureau waar dit artikel over gaat. De gemeente Westland zal mijn ministerie op de hoogte houden van de voortgang daarin.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Er komt wat extra geld en er komt mogelijk ook wat extra inspectie. Dat zullen we allemaal goed in de gaten houden. Ik betreur het dat de uitzendbureaus niet aan een vergunningstelsel worden onderworpen. Ik garandeer dat dit soort toestanden nu gewoon doorgaan. Ik zou zeggen: stel de bazen van die uitzendbureaus hoofdelijk aansprakelijk, want dan kun je ze echt raken waar het nodig is. Tot slot vraag ik de nieuwe minister hoe hij aankijkt tegen het algemene fenomeen van arbeidsmigratie, waarbij sprake is van verdringing en oneerlijke concurrentie. Wij hebben in Nederland werklozen, zoals u weet, maar toch werken er 30.000 Polen in het Westland. Hoe ziet de minister dat? Gaat hij iets doen tegen die verdringing?

Minister Koolmees:

Ik dank de heer Van Dijk. Ik ga ervan uit dat de fractie van de SP mij de komende jaren goed in de gaten gaat houden op dit punt. Het zou een teleurstelling zijn als dit niet zou gebeuren; ik ging daar dus al van uit.

Het laatste punt is hoe ik aankijk tegen de arbeidsmigratie. In algemene termen brengt de interne markt voor de Nederlandse samenleving veel welvaart, meer export en goede economische omstandigheden met zich mee, maar er zijn wel degelijk ook uitwassen. Mijn voorganger heeft in Europa bijvoorbeeld ingezet op de Detacheringsrichtlijn: gelijk werk moet gelijk worden beloond. Dat geldt zowel nationaal als internationaal. De heer Rutte heeft vorige week in het debat over de regeringsverklaring aangegeven dat dit kabinet de komende jaren doorgaat op die lijn en ook op Europees niveau gaat inzetten op verbetering daarvan. Daar ga ik dus mee verder.

De heer Özdi (GroenLinks):

Ook namens mijn fractie een warm welkom aan de nieuwe voorzitter. Als ik zo vrij mag zijn: ik ben extra verheugd om met een collega-Rotterdammer samen te werken.

Minister Koolmees:

Er zitten meer Rotterdammers in het kabinet!

De heer Özdi (GroenLinks):

Ik ben heel blij dat de minister onderkent wat het belang van de inspectie in dezen is. Wij zijn ook blij met het extra geld dat in het regeerakkoord wordt uitgetrokken voor de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Alleen zal de minister het ongetwijfeld met mij eens zijn dat dat op zich niet genoeg is en dat een integrale aanpak ook noodzakelijk is. Een voorbeeld: bedrijven die de regels overtreden, worden bij een goede inspectie beboet, maar werknemers krij-

gen niet automatisch hun achterstallig loon betaald. In de berichten komt ook de ambtscultuur naar voren die soms kan heersen.

De voorzitter:

En de vraag is?

De heer Özdi (GroenLinks):

Mijn vraag aan de minister is wat zijn plannen zijn aan de voorkant, in het kader van: voorkomen is beter dan genezen. Daar staat weinig over in het regeerakkoord. Wat mij betreft kan dat eventueel ook in een brief, op een later moment.

Minister Koolmees:

Ik kan proberen om die vraag nu te beantwoorden.

De voorzitter:

Heel kort.

Minister Koolmees:

Heel kort. In januari 2017 is de Wet aanpak schijnconstructies in werking getreden. Daarin zitten heel veel handvatten om dit aan te pakken. Daarnaast voeren we preventief beleid, bijvoorbeeld door bij ambassades, zoals in Polen, advies en voorlichting te geven over hoe je arbeidsuitbuiting voorkomt. We hebben inderdaad de lijn van gelijk loon op dezelfde plek, zowel nationaal als het gaat over handhaving door de Inspectie SZW als internationaal door de aanpak via de Detacheringsrichtlijn. Al die maatregelen en al dat beleid zijn de afgelopen jaren ingezet. Ik ben van mening dat zij de komende jaren moeten worden doorgezet, juist om zowel preventief als in de handhaving te kunnen optreden.

De heer Gijs van Dijk (PvdA):

Ook namens mij en ons een warm welkom aan de minister, niet vanuit Rotterdam maar vanuit Texel. Al die inwoners zien deze minister en vooral hoe hij dit soort misstanden gaat aanpakken, graag tegemoet, nog los van de arbeidsmarkt en de pensioenen. Ook op die laatstgenoemde terreinen moet van alles gebeuren, maar dit gaat over een ernstige misstand, die helaas veel te vaak plaatsvindt. Met name in het Westland zien we heel veel van dit soort voorbeelden: seksuele intimidatie, intimidatie van mensen en huisvestingspraktijken die niet thuishoren in dit jaar. Ja, ik ga afronden. De minister zegt terecht dat we daarop moeten handhaven en dat de gemeente eropaf moet. Wanneer krijgen we als Kamer hier weer een update over? Ik zou graag willen dat deze minister met de inspectie en de gemeenten actief gaat handhaven en ook aan de Kamer laat blijken wanneer dit is opgelost, want dit kan niet. Dat geldt zowel voor de huisvestingssituatie als voor de arbeidsomstandigheden, want ook die gaan echt veel te ver.

Minister Koolmees:

Ik ben het zeer met de heer Van Dijk, de andere heer Van Dijk, eens. Ook ik wil de vinger aan de pols houden. Er zijn natuurlijk jaarlijks rapporten van de Inspectie SZW over de

voortgang van het beleid en over wat er naar boven is gekomen. In z'n algemeenheid is het zo dat de Inspectie SZW bij dit soort signalen echt de vinger aan de pols houdt en daar dus bovenop zit, maar het signaal van de heer Van Dijk neem ik zeer serieus en neem ik mee. Misschien kan ik bij de begrotingsbehandeling terugkomen op hoe we hier de komende jaren mee verdergaan.

De voorzitter:
Dank u wel.

Daarmee zijn we aan het eind gekomen van het mondelinge vragenuur. Dit was ook de eerste test voor een aantal bewindspersonen. Ik moet zeggen dat een aantal bewindspersonen het vragenuur zonder kleerscheuren heeft doorstaan.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.